

بلور شکسته
(برگزیده اشعار فرخی)

نگارش: «منصور نیک پناه»

www.ketab.ir

سرشناسه	: فرخی سیستانی، علی بن جولوغ، ۴۲۹ ق.
عنوان و نام پدیدآور	: بلور شکسته : برگزیده اشعار فرخی / منصور نیک پناه.
مشخصات نشر	: زاهدان: تفتان، ۱۳۸۶-
مشخصات ظاهری	: ۳۸۳ ص.
شابک	: ۹۶۴-۸۹۲۲-۰۱-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: چاپ دوم (فیبا)
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۸۱-۲۸۲.
یادداشت	: واژه نامه.
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۵ ق.
موضوع	: فرخی سیستانی، علی بن جولوغ، ۴۲۹ ق.
شناسه افزوده	: نیک پناه، منصور، گردآورنده
رده بندی کنگره	: PIR ۴۷۰۱۱۳۸۶
رده بندی دیویی	: ۸ ۱/۲۲
شماره کتابخانه ملی	: ۱-۳۹۱۱۰

فکس: ۳۲۲۴۵۶۵ انتشارات تفتان تلفن: ۳۳۱۱۱۳۹

• بلور شکسته

(برگزیده اشعار فرخی سیستانی)

• نگارش: «منصور نیک پناه»

• چاپ اول: ۱۳۸۶

• طراح جلد: مهدی رخشانی (کانون تبلیغاتی باران ۳۳۱۱۱۷۸)

• صفحه آراء: عصمت گلزار

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ جاهد

• تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

• تعداد صفحه: ۲۸۲ صفحه

• ارزش: ۴۰۰۰۰ ریال

ISBN: 964-8923-01-9

شابک: ۹۶۴-۸۹۲۲-۰۱-۹

انتشارات تفتان: زاهدان- خیابان مولوی - نیش مولوی ۱۹

فهرست

صفحه

عنوان

۷	پیشگفتار
۸	زندگی فرخی
۸	نام و کنیه
۹	تاریخ ولادت
۹	محل ولادت
۹	ایام شباب
۹	خروج از سیستان
۱۰	وفات
۱۰	آثار
۱۱	القاب
۱۲	سبک
۱۶	ابتکاراتش
۱۷	هنرها
۱۸	موسیقی
۱۸	آواز خوش
۱۹	اهل فلسفه و ریاضی
۱۹	اهل مطالعه
۱۹	اخلاقش
۲۰	صنعت پردازی
۲۲	سهل انگاریها
۲۳	فرخی شاعری مظلوم
۲۳	مداح
۲۴	جیره خوار
۲۶	اهل لهو و لعب است

۲۹
۱۵۶
۱۶۵
۱۸۰
۱۸۷
۱۹۵
۲۸۱

برگزیده قصاید
برگزیده ترجیعات
برگزیده قطعات
برگزیده رباعیات
واژه نامه
شرح و توضیح قصاید
منابع و ماخذ

www.ketab.ir

سیستان خانه مردان جهانست و بدوست

شرف خانه مردان جهان تا محشر

سرزمین سیستان با آن پیشینه تاریخی و اساطیری، پرورش دهنده بزرگانی در دامن هنر پرور خاکش است که بر فرهنگ و تمدن سرزمین، تأثیری شگرف و غیر قابل انکار نهاده‌اند. سیستان، سجستان، سگستان، ساکستان، نیمروز زری، دری، دریا، زرنگیا، در نیگیانا، زرنج، (سیستان، جی پی تیپ، ص ۱۱، بزرگان سیستان، ص ۲۷)... اسامی متعددی است که خود شاهدی روشن بر قدمت زیاد این خطه است. «از اقلیم سوم است. طولش از جزایر خالدا و عرضش از خط استوا و از ابنیه گرشاسب است و حدودش از محاذی کرمان و از یکطرف غزنین و از یکجانب افغانستان، هندوستان و آن دیار را سجستان، نیمروز و زابلستان نیز گویند» (آتشکده آذر، ص ۴۱۸). سخن گفتن در خصوص سیستان که ذکر جملیش در اوستا مسطور است و بعضی از مظاهر متبرک آن همچون رودخانه هیرمند و دریاچه هامون در آن کتاب مذکور، خود مجالی علی حده می‌طلبند. آنچه منظور نظر ماست، اینست که شرف سیستان تنها بواسطه وجود مردان نامی، اساطیری و پهلوانی نیست، مردانی همچون: گرشاسب، زال، رستم، زرتشت، مهر، حرمت سیستان تنها بواسطه مردان تاریخ سازش نیز نمی‌باشد، مردانی از قبیل: امیر حمزه آذرک، یعقوب لیث صفاری، گوند و فارس. بلکه بسیاری از سلسله جنابان علم و دانش در این سرزمین می‌زیسته‌اند. کسانی از قبیل:

ابوالفتح بستی و بردارش ابوالفضل، ابو داود سیستانی، خلیل بن احمد عروضی، ابو یعقوب سجستانی، ابونصر فراهی.

مهمتر آنکه سیستان جایگاه نضج گرفتن شعر فارسی دری است و این افتخار سیستان است که شعر فارسی دری را به همت مردانی همچون یعقوب لیث و شاعرانی همچون: محمد بن مخلد، بسام کرد خاری، محمد بن وصیف، ابو الفرج سگری بنیان نهادند و به زبان فارسی در مقابل عربی استقلال و هویت بخشیدند.

سیستان با گذشته پر افتخارش اکنون همچون غبار سر راهیست. بند آب، بند خاک و بندشر، تحفه‌ای جز محرومیت به ارمغان نیاورده است. خوشامد گوی مسافران و رهگذران سیستان مشت مشت خاکی است که بر سر و چشم افشانده می‌شود. یاد کرد گذشته سیستان التیام بخش دردهای آیندگان و محرک آنان برای حفظ موارث گذشتگان است. از جمله این مشاهیر ادب و شعر فارسی، فرخی سیستانی است.

نام نیک رفتگان ضایع مکن

تا بماند نام نیکت جاودان

در این مجموعه کوشش نگارنده بر آنست که اشعار عاطفی، تغزلی و وصفی شاعر جمع‌آوری گردد. به گونه‌ای که تشنگان علاقمند را سر چشمه ناب سروده‌هایش سیراب کند.

زندگی فرخی

گر فرخی بمرد چرا عنصری نمرد

پیری بماند دیر و جوانی برفت زود

فرزانه‌ای برفت وز رفتنش هر زیان

دیوانه‌ای بماند و زماندش هیچ سود

خوشبختانه با وجود کتاب چهار مقاله عروضی و ذکر احوال فرخی، تتبع در باقی کتب ضرورت پیدا نمی‌کند. چرا که اکثر آنها به این کتاب نظر داشته از نتایج قلم نظامی عروضی فیض برده‌اند.

نام و کنیه

ابوالحسن علی بن جو لوغ نام کاملی است که از فرخی ذکر گردیده است و کمتر محل اختلاف است.